

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.550/2017/4.

A tanács tagjai: Dr. Zanathy János
a tanács elnöke
Dr. Magyarfalvi Katalin
előadó bíró
Dr. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Méhes László ügyvéd

Az alperes: Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Győri Törvényszék
2.Mf.20.156/2017/3.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Győri Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

14.M.420/2014/57.

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Törvényszék 2.Mf.20.156/2017/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg külön felhívásra a magyar állam javára további 101.900 (egyszázegyezer-kilencszáz) forint elsőfokú és 219.800 (kettőszáztizenkilencezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] Az alperes a 2014. július 25-én kelt fizetési meghagyással a felperest - ... biztosított 2008. július 11-én történt bántalmazása során elszenvedett sérüléseivel összefüggésben felmerült egészségbiztosítási ellátások megtérítése címén -

2.197.687 forint és 799.163 forint kamat megfizetésére kötelezte. A határozat indokolása szerint a biztosított a Győri Ítéltábla ... számú végzésével helybenhagyott, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság ... számú ítéletében leírt módon, a következőképpen szenvedett balesetet. A felperes az ittas állapotban lévő biztosítottat a biztosított lakóhelyéül szolgáló társasház lépcsőházában a pincébe vezető lépcsősor harmadik fokán ököllel olyan erővel állon ütötte, hogy az ütés hatására visszazuhan a pincébe és a fejét a falba ütötte. Ennek következtében a biztosított állkapocs- és - egyebek mellett - koponyatető csonttöréssel, agyzúzódással, eszméletvesztéssel és felső végtagi érzégyengüléssel járó fejsérüléseket szenvedett el. Az alperes a büntető bíróságok határozatait, a biztosított nyilatkozata és a felmerült egészségbiztosítási költségekre vonatkozó bizonyítékok alapján megállapította, hogy a biztosított a sérüléseket a felperes jogellenes magatartása következtében szenvedte el, a sérült részéről felróható közrehatást nem lehetett megállapítani, ezért a felperes a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 68. §-a alapján a sérülések miatt felmerült egészségbiztosítási ellátások megtérítésére köteles.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperes keresetében a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát azért kérte, mert az alapul szolgáló tényállás tekintetében olyan új bizonyítékok merültek fel (nevezetesen a sértett által az ellene hamis tanúzás miatt indult büntetőeljárásban, valamint az általa vagyoni kártérítés iránt indított polgári perben tett nyilatkozata), amelyek alapján a felperes a Győri Ítéltáblán 2014. júliusában perújítást kezdeményezett, így „alappal feltételezhető”, hogy az egészségbiztosítási költségek megfizetésére a felperes nem kötelezhető.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a határozatban szereplő tényállást a büntető ügyben hozott ítéletben foglaltakkal egyezően állapította meg, a büntetőeljárásban a felperes lényegében beismerő vallomást tett.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet - az Ebtv. 68. § (1)-(2) bekezdése, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdése és 340. § (1) bekezdése alkalmazásával - elutasította.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a Győri Ítéltábla a felperes perújítási kérelmét elutasította, mert a ... tett terhelő vallomás nem alkalmas a jogerősen megállapított tényállás olyan mértékű megváltoztatására, amelynek folytán a felperes felmentésére, vagy lényegesen enyhébb büntetés kiszabására, az eljárás megszüntetésére, illetve intézkedés alkalmazására

kerülhetne sor. A bíróság - részletesen ismertette a biztosított közigazgatási eljárásban, büntetőeljárásban, valamint a jelen perben tett nyilatkozatait -, rögzítette azt is, hogy a biztosított a különböző eljárásokban bántalmazása körülményeire és az őt bántalmazó személyre, illetve személyekre nézve is egymásnak ellentmondó tényállításokat tett. Az elsőfokú bíróság ismertette a felperes büntetőeljárásban és a jelen perben tett nyilatkozatait, a büntető bíróság ítélete alapjául szolgáló sértetti, felperesi nyilatkozatokat, tanúvallomásokat és egyéb bizonyítékokat, valamint a sérült által indított kártérítési perben a másodfokú bíróság által hozott határozat azon megállapítását, miszerint a kártérítési perben lefolytatott bizonyítás adatai nem voltak alkalmasak arra, hogy a polgári bíróság a bűncselekmény elkövetése vonatkozásában az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást állapítson meg.

- [6] Az elsőfokú bíróság - a büntetőügyben hozott ítélet felhívásával - utalt arra, hogy a büntető bíróságnak a társasház lépcsőházában történetekkel kapcsolatba a vádlott és a sértett vallomása állt rendelkezésére, azok alapján - egybevetve azokat a büntető ítéletben felsorolt tanúk vallomásaival, az igazságügyi orvosszakértő és a poligráfos szaktanácsadó véleményével, a helyszíni szemle, mentős esetlap adataival és a fényképmellékletekkel - megállapítható volt, hogy a biztosított azért szenvedett koponyasérülést, mert a felperestől származó, állkapcsára mért ütéstől az egyensúlyát veszítve leesett a lépcsőn és a fejét a pincesarokban lévő ajtóba verte.
- [7] Az elsőfokú ítélet szerint a biztosított a büntetőeljárást követően - ahogyan a jelen perben is - több ízben eltérően nyilatkozott arról, hogy ki volt az őt bántalmazó személy, korábbi nyilatkozataival ellentétes előadásaira azonban ésszerű magyarázatot adni nem tudott. Az elsőfokú bíróság szerint önmagában arra a körülményre tekintettel, hogy a biztosított a bántalmazó személyére utóbb eltérő nyilatkozatokat tett, nem indokolt az alperesi határozatban megállapítottól eltérő tényállás megállapítása. Az ítéleti érvelés szerint a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a polgári bíróság a Pp. szabályai szerint nincs kötve más hatóság vagy bíróság által megállapított tényálláshoz, a jelen per körülményeire tekintettel azonban, a lefolytatott bizonyítás adatai alapján eltérő tényállás megállapítására nem volt ok.
- [8] Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleménye és a szakértő tárgyaláson történt meghallgatása alapján megállapította azt is, hogy a biztosított sérülései és a felperesi bántalmazás között okozati összefüggés állt fenn, a határozatban részletezett ellátások indokoltak voltak. A biztosítottnak a bántalmazást megelőzően nem volt epilepsziás megbetegedése és olyan neurológiai elváltozása sem, amely az epilepsziával összefüggésbe lenne hozható, e megbetegedés kialakulásához a biztosított alkoholizáló életmódja önmagában nem „elegendő”, az nem lehet az epilepszia oka. A szakértő szerint a biztosítottnál az epilepszia a

poszttraumás sérülés következtében alakult ki; azt, hogy a fizetési meghagyásban érvényesített költségek a bántalmazással okozati összefüggésben váltak szükségessé, a szakértői bizonyítás alátámasztotta. A bíróság a szakvéleményt ítélezése alapjául elfogadta, a felperes által indítványozott, a biztosított kezelőorvosa (...) tanúkénti meghallgatására irányuló indítványt azért mellőzte, mert a felperes által felvetett kérdésekre a perben kirendelt szakértő a szakvéleményében és a tárgyaláson történt meghallgatása során aggálytalan válaszokat adott.

- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a tényállás bizonyítását illetően a feleknek téves tájékoztatást adott ugyan, ez azonban, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából releváns bizonyítást lefolytatta, a tényállást feltárta, nem tette indokolttá az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezést.
- [10] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a határozatban foglaltaktól eltérő tényállás megállapítására a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt lehetőség, az alperes határozatát joggal alapította a büntetőeljárásban beszerzett adatokra és a büntető ítéletben szereplő tényállásra. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a bántalmazás körülményeire – a jogerős ítéletben ismertetettek szerint – nemcsak a biztosított, hanem a felperes is eltérően nyilatkozott, az e körben tett nyilatkozatok, vallomások értékelése az elsőfokú bíróság részéről okszerű volt. A jogerős ítélet szerint a bíróság valóban nincs kötve más hatóság, bíróság határozatához, a perben rendelkezésre álló adatok azonban nem tették lehetővé az alperesi határozat tényállásának módosítását, annak megállapítását, hogy a biztosítottat nem a felperes bántalmazta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan – az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett – az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását, továbbá az alperes költségeiben való marasztalását kérte a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva.
- [12] A felperes – utalva arra, hogy a fellebbezésében foglaltakat változatlanul fenntartja –, állította, hogy a másodfokú bíróság az eljárás során felmerült bizonyítékok helytelen, okszerűtlen mérlegelésének eredményeként döntött az elsőfokú ítélet helybenhagyásáról. A másodfokú bíróság nem helyezett fokozott hangsúlyt a biztosított azon perbeli nyilatkozatára, miszerint a felperes őt meg sem ütötte; téves mérlegelésre utal az a megállapítás, hogy nem volt indokolt és nem volt lehetőség a fizetési meghagyás tényállásától eltérő tényállás megállapítására.

Álláspontja szerint az alperesi határozat megalapozottságát a biztosított állítás alapján teljesen más tényállás mellett kellett volna vizsgálni; a felperes nyilatkozatai közötti eltérés - a másodfokú bíróság érvelésétől eltérően - nem teszi az alperes által alapul vett tényállást megalapozottá. A biztosított perbeli nyilatkozata az alperesi határozat tényállásának valóságát alapjaiban kérdőjelezte meg, annak ismeretében a tényállást indokolt lett volna újra tisztázni, hiszen a felperes a határozatban szereplő szankciókért - az ellátásokat igénybe vevő biztosított vallomása alapján - nem lehet felelős, de legalábbis nem olyan módon és mértékben, ahogy azt az alperes állítja. A büntető ítélet tényállása rögzíti, hogy „a bíróságnak csak a vádlott és a sértett vallomása állt rendelkezésre azzal kapcsolatban, hogy a lépcsőházban mi történt közöttük”, így a tényállás megállapítása során a biztosított jelen eljárásban tett nyilatkozatát nagyobb súllyal értékelve kellett volna vizsgálni. Az eljáró bíróságok a biztosított nyilatkozatára úgy tekintettek, mintha annak nem lenne jelentősége, holott az alapjaiban kérdőjelezte meg az ügyről kialakított képet.

- [13] A felperes a téves mérlegelés körében kifogásolta azt is, hogy a biztosított kezelőorvosa (...) és az igazságügyi orvosszakértő álláspontja közötti ellentét feloldását a másodfokú bíróság sem látta indokoltnak, holott a biztosított egészségi állapotában bekövetkező romlás okainak feltárása nélkül helytálló tényállást megállapítani nem lehet. A kezelőorvos álláspontja szerint az epilepszia kialakulásában az alkoholizálás is közrejátszhatott, a biztosítottak már a verekedés előtt is lehetett - az alkoholizálás talaján kialakult - agyi károsodása, ami hozzájárult az állapota romlásához. A kezelőorvos a biztosítottat „profi betegnek tüntette fel”, aki képes időszerűen produkálni a rohamokat és állította azt is, hogy a szakorvosok részéről „téves eszmerendszeres históriák vannak leírva”. A kezelőorvos tanúkénti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványa mellőzése folytán az ítélet alaposságát befolyásoló körülmény, a biztosított epilepszia betegségének eredete tisztázatlan maradt. A bíróságok téves értékelésére utal az a körülmény, hogy nem vették figyelembe, hogy ... a biztosított orvosa volt, ismerte és figyelemmel kísérte a beteg állapotát, így jóval alaposabb képet kapott róla, mint az ügyben eljáró orvosszakértő.
- [14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes költségekben való marasztalását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [16] A Kúria - a Pp. 272. § (2) bekezdése és 275. § (2) bekezdése értelmezése kapcsán - több határozatában (pl. Mfv.III.10.237/2014/3., Mfv.III.10.705/2016/3.) rögzítette, hogy a

felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslat, a jogerős határozat - az ügynevezett abszolút hatályon kívül helyezési okok kivételével - csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálható felül. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [1/2016. (II. 15.) PK vélemény]. A Kúria rámutatott arra is, hogy a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő csupán a korábbi nyilatkozatokra, beadványokra, foglaltakra, vagy a fellebbezésben előadottakra utalni (BH.1995.99., BH.1998.558., Mfv.III.10.006/2015/4., Mfv.III.10.650/2015/4., stb.).

- [17] A fentiek alapján a Kúria - a Pp. 275. § (2) bekezdésében meghatározott keretek között, a felperes felülvizsgálati kérelmében felhozott indokok alapján - azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet ellentétben áll-e a Pp. 206. § (1) bekezdésével.
- [18] A Kúria Pp. 206. § (1) bekezdésével kapcsolatos töretlen gyakorlata értelmében (BH 1995.193., BH 1999.44., Mfv.III.10.220/2015/8., Mfv.III.10.622/2016/4. stb.) a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria a KGD 1993.296. számon közzétett eseti döntésében rámutatott arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban, ha olyan eljárási szabálysértés nem történt, ami az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, a megtámadott határozatot hatályában fenn kell tartani; nem állapítható meg eljárási szabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok szabad mérlegelését támadja.
- [19] A felperes iratellenességet nem panaszolt, kérelme a rendelkezésre álló bizonyítékok felülmérlegelésére irányult. A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok a felperes által megjelölt bizonyítékokat döntésük meghozatala során figyelembe vették: a biztosított közigazgatási, büntető eljárásban, valamint a jelen perben tett, valóban ellentmondásos tartalmú nyilatkozatainak a rendelkezésre álló további bizonyítékokkal való egybevetése eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy az alperes a tényállást helytállóan állapította meg. A felperes az Ebtv. 68. (1)-(2) bekezdésén alapuló megtérítési kötelezettsége fennállását a biztosított által a büntető per befejezését követően tett azon nyilatkozatok alapján vitatta, amelyek szerint az egészségbiztosítási ellátások felmerülésével összefüggő sérüléseit nem, illetve nem csak a felperes okozta. A biztosított a különböző eljárásokban - az elsőfokú ítéletben ismertetettek szerint - az őt bántalmazó személyként a felperes helyett, illetve mellett a felperes sógorát (...), illetve a sérülések elszenvedtét követően a társasház lépcsőházában segítségére siető, a mentőket értesítő személyt (...) is megnevezte. Azt, hogy a biztosítottat az általa

utóbb megjelölt személyek valamelyike bántalmazta, sérüléseit okozta volna, a felperes sem állította, e személyek ellen büntető eljárás nem indult, arra nézve, hogy a biztosítottat az azt - a büntető és a jelen eljárásban is - elismerő felperesen kívül más személy bántalmazta volna, a büntető eljárásban lefolytatott széles körű bizonyítás során sem merült fel adat. Az elsőfokú bíróság a bántalmazó személyének tisztázása során helytállóan vette figyelembe azt a körülményt, hogy a biztosított a korábbiól eltérő tényállításaira, nyilatkozataira ésszerű magyarázatot adni nem tudott, a másodfokú bíróság pedig helyesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy az eljárások során nem csak a biztosított, hanem a felperes is tett egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat.

[20] A Kúria itt utal arra, hogy a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő a szakvéleményben a bántalmazás és az azt követő öt hónap elteltével jelentkező epilepszia kialakulásának nagy valószínűséggel fennálló oksági kapcsolatán túl azt is rögzítette, hogy „a biztosított jelenlegi állapotának súlyosságában (személyiségzavar, hangulatzavar, paranoid jegyek, túlértékeléses elgondolások)” a koponyasérülés és az epilepszia oki szereppel bír. A szakértő által leírt pszichés betegségek tükrében - a felperes álláspontjától eltérően - semmiképpen nem tekinthető perdöntő jelentőségűnek, hogy a biztosított a későbbi eljárásokban az állította, hogy őt a felperes nem, illetve nem csak a felperes, hanem más személyek is bántalmazták.

[21] A perben eljáró igazságügyi szakértő - a szakvéleményéből és a tárgyaláson előadottakból kitűnően - a kezelőorvos nyilatkozatának és a biztosított alkoholos eredetű megbetegedésének ismeretében alakította ki álláspontját. A szakértő a véleménye kialakításáról orvosszakmai érvek mentén - az írásbeli szakvéleményben és a tárgyaláson történt meghallgatása során - részletesen számot adott, a vélemény kellően indokolt, ellentmondásmentes és meggyőző volt. A szakvélemény megalapozottságát önmagában nem cáfolta, hogy a kezelőorvos szerint a biztosítottak már 2008. júniusában is lehetett az alkoholizálás talaján kialakul agyi károsodása; a kezelőorvos egyebekben - a felperes által hivatkozott meghallgatása során - azt is elmondta, hogy az epilepszia kialakulása tárgyában, az agyzúzóadás szerepét, mértékét illetően nem tud nyilatkozni. A fentiek alapján az eljáró bíróságok nem követtek el eljárási szabálysértést azzal sem, hogy a szakértő véleményét elfogadták ítélezésük alapjául, a szakvéleménynek ugyanis nem volt olyan aggálya, ami a felperes által indítványozott további bizonyítást, a biztosított kezelőorvosának meghallgatását indokolta volna.

[22] Az eljáró bíróságok - a felperes állításával szemben - nem helyezkedtek arra az álláspontra, hogy a társadalombiztosítási határozat alapjául szolgáló tényállás helytálló volta a perben nem vizsgálható. Az elsőfokú bíróság ebben a körben bizonyítást folytatott le, annak eredményét az ítéletben - a rendelkezésére álló bizonyítékok egybevetésével - értékelte; a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság is rögzítette, hogy más hatóság határozatának

tényállásához nincs kötve, a rendelkezésre álló bizonyítékok azonban nem tették lehetővé a társadalombiztosítási határozatban foglaltaktól eltérő tényállás megállapítását. A Kúria a jogerős ítélet indokolását csupán azzal egészíti ki, hogy a polgári bíróság - a Pp. 4. § (2) bekezdéséből következően - a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei, így az Ebtv. 68. §-án alapuló megtérítési igény tárgyában folyamatban lévő perben sem állapíthat meg olyan tényállást, amelyből az következne, hogy az elítélt a jogerős büntető ítéletben terhére rótt bűncselekményt nem követte el.

- [23] Az eljárt bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdése megtartásával jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes által felhozott tények, körülmények alapján a büntető- és a közigazgatási eljárásban irányadó tényállás valósága alappal nem volt megkérdőjelezhető, ezért a Kúria a jogerős ítéletet - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] A felperes az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.
- [25] Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás illetékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 43. § (3) bekezdése alapján tévesen állapította meg, ezért a Kúria a felperest az Itv. 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a pertárgy értékéhez igazodóan további elsőfokú eljárási illeték, valamint - az Itv. 50. § (1) bekezdése alkalmazásával - a felülvizsgálati eljárás illetéke megfizetésére kötelezte.
- [26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el [Pp. 274. § (1) bekezdés].

Budapest, 2017. november 13.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő